

ЄРМОЛАЄВА-ЗАДОРЖНЯ С. В.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ПЕРЕШКОДЖАННЯ СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Правоохоронна діяльність передбачає владний вплив на поведінку людей, в тому числі можливість застосування державного примусу та притягнення осіб, що вчинили правопорушення, до відповідальності, у зв'язку з чим, має ризикований та підвищено конфліктний характер. Працівники правоохоронних органів під час виконання службових обов'язків постійно стикаються з активною протидією з боку кримінальних структур, а також інших осіб, які переслідують протиправні цілі. Таким чином, існують певні підстави говорити про існування в суспільстві складного небезпечного соціального явища перешкодження службовій діяльності працівників правоохоронних органів, яке має власні тенденції функціонування та розвитку, форми прояву, закономірності детермінації, «механізм» спричинення соціальних наслідків.

Системоутворюючою ознакою явища перешкодження службовій діяльності працівників правоохоронних органів, є те, що воно являє собою конкретні форми протиправної поведінки (вчинки та діяльність), пов'язані із незаконним впливом на належне виконання службових обов'язків працівниками правоохоронних органів, що пов'язані з реалізацією правоохоронних та правозастосовних функцій. Отже, метою зазначеної активності є унеможливлення виконання встановлених законом повноважень посадових осіб правоохоронних органів з різних мотивів.

Наявність зазначеної мети вказує на умисний, свідомий та цілеспрямований характер цієї злочинної поведінки. Досліджуване явище може проявлятися як у поодиноких злочинах, так і в системній злочинній діяльності, але завжди має конкретну мету на досягнення якої спрямовані дії правопорушників.

Наступною ознакою явища перешкодження службовій діяльності працівників правоохоронних органів є те, що воно спрямоване саме проти законної службової діяльності працівників правоохоронних органів. Вказівка на законність такої діяльності, по-суті, є визначальною. Так, відповідно до ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Законність виконання

обов'язків працівниками правоохоронного органу передбачає, що зазначені особи, реалізуючи свої повноваження, діють відповідно до вимог закону. Отже, порушення зазначеними працівниками правових норм та приписів, передбачених законом способів реалізації службових повноважень або дії всупереч інтересам служби є незаконними та такими, що суперечать цілям і завдання правоохоронної діяльності.

Видовим об'єктом злочинів даної категорії є суспільні відносини, що забезпечують нормальну законну діяльність правоохоронних органів, а також особисту недоторканість, життя та здоров'я, економічні відносини власності працівників правоохоронних органів та їх близьких осіб.

Підсумовуючи вищенаведене, вважаємо, що *перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів* як соціальне явище — це окремий різновид протиправної поведінки, що полягає у створенні умов та будь-яких інших перешкод, спрямованих на унеможливлення належного виконання службових обов'язків працівниками правоохоронних органів.

У структурі досліджуваного явища можна вирізнити дві категорії злочинів:

а) злочини безпосередньо спрямовані на перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів (ч. 2 ст. 342 КК України, ст. 343 КК України); б) злочини, що пов'язані із перешкоджанням службовій діяльності працівників правоохоронних органів (ч. 3 ст. 296 КК України, ст. ст. 341, 345, 347, 348, 349, 391, 392 КК України та ін.).

Важливим є поділяти перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів на «внутрішнє» та «зовнішнє» перешкоджання. Під «внутрішнім» перешкоджанням розуміється протидія, яка вчиняється посадовими та службовими особами державних органів, установ та організацій, що причетнітим чи іншим чином до правоохоронної діяльності (або мають повноваження в цій сфері, або наділенні контрольними чи наглядовими повноваженнями за діяльністю правоохоронних органів). Зовнішнє перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів проявляється у цілеспрямованій діяльності всіх інших осіб, які не наділені повноваженнями у цій сфері (безпосередньо правопорушників, їх близьких осіб, знайомих, представників засобів масової інформації чи громадських організацій та ін.), дії яких спрямовані на протидію належному виконанню службових обов'язків працівника правоохоронного органу.

Прояви явища перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів, на наш погляд, доцільно класифікувати за певним критерієм.

Залежно від об'єкту злочинного впливу, пропонуємо вирізнити такі *різновиди перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних*

органів: 1) злочинні посягання безпосередньо спрямовані на нормальну реалізацію службових повноважень працівників правоохоронних органів (ст. ст. 341, 342; 343 КК України); 2) злочинні посягання спрямовані проти життя та здоров'я, особисту недоторканість працівників правоохоронного органу (ст. ст. 345, 348; 349 КК України); 3) злочинні посягання на майно працівника правоохоронного органу чи його близьких родичів (ст. 347 КК України); 4) злочинні посягання спрямовані проти близьких родичів працівника правоохоронного органу, пов'язані з виконанням його службових обов'язків.

Способи перешкоджання службовій діяльності працівника правоохоронного органу можуть бути різними: як насильницькими, так і не насильницькі. До насильницьких належать: нанесення тілесних ушкоджень, погроза вбивством, насильством чи пошкодженням майна, фізичний опір, вбивство працівника правоохоронного органу, знищення його майна та ін. Прикладами ненасильницького перешкоджання є шантаж, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди працівнику правоохоронного органу, службове підроблення, незаконні доручення чи накази, інший вплив на працівника правоохоронного органу шляхом зловживання владою або службовим становищем тощо.

МОКЛЯК В. В.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні засоби масової інформації (далі – ЗМІ) є невід'ємним атрибутом терористичної діяльності. Існує навіть думка про те, що виникнення тероризму безпосередньо пов'язано з виникненням самих мас медіа [1, с. 172].

Сучасна історія надала багато прикладів взаємовигідного «симбіозу» ЗМІ та терористичних організацій. Демонстрація катастрофічних результатів терактів через ЗМІ значно посилюють ефективність самих актів насильства; галас, що роздувається в деяких ЗМІ щодо даних подій, повтори одних і тих самих жаклих епізодів, об'єктивно сприяють досягненню цілей тероризму: залякуванню населення і влади, та прийняттю відповідними посадовими особами і органами необхідних терористам рішень [2]. У свою чергу, ЗМІ, висвітлюючи наслідки терористичних актів, отримують увагу громадськості, що має життєво